

Yhteenveto

- i. USKOT-foorumi kiinnittää huomiota siihen, että eläinten teurastusta koskeva mahdollinen kieltä olisi ristiriidassa Suomen perustuslain 11 §:n kanssa, jonka mukaan jokaisella on uskonnon ja omantunnon vapaus. Uskonnon ja omantunnon vapautteen sisältyy oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa
- ii. Kieltä olisi ristiriidassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen kanssa. Sopimusrikkomusten välttämiseksi ihmisoikeusvelvoitteet tulisi huomioida jo säädösvalmistelussa; so. säädökset tulee kirjoittaa lainvalmisteluvaiheessa sellaisiksi, ettei ristiriitaa kansallisen lain ja ihmisoikeusvelvoitteen kesken synny.
- iii. Lisäksi USKOT-foorumi kiinnittää huomiota siihen, että kieltä olisi ristiriidassa Euroopan unionin perusoikeuskirjan 10 artiklan kanssa.

Syrjimättömyys, sukupuolten tasa-arvo ja kansallisen, rotuun perustuvan tai uskonnollisen vihan lietsonnan kieltä (2, 3, 20 ja 26 artiklat)

b)

Euroopan parlamentin päätöslauselma 1. kesäkuuta 2017 antisemitismin torjunnasta (2017/2692(RSP)) ottaa huomioon, että antisemitististen tapausten määrä EU:n jäsenvaltioissa on kasvanut huomattavasti viime vuosina, kuten muun muassa Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö (Etyj) ja EU:n perusoikeusvirasto ovat raportoineet; antisemitismin torjuminen on koko yhteiskunnan vastuulla; vihapuhe ja kaikenlainen väkivalta Euroopan juutalaisia kansalaisia vastaan ovat vastoin Euroopan unionin perusarvoja.

Euroopan parlamentti on kehottanut jäsenvaltioita ja EU:n toimielimiä ja virastoja hyväksymään kansainvälisen holokaustin muistoa vaalivan järjestön International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA) käyttämän antisemitismin määritelmän ja soveltamaan sitä, jotta voidaan tukea oikeus- ja lainvalvontaviranomaisia niiden pyrkimyksissä tunnistaa antisemitistisiä hyökkäyksiä ja asettaa niistä syytteeseen tehokkaammin ja vaikuttavammin ja kannustaa jäsenvaltioita seuraamaan Yhdistyneen kuningaskunnan ja Itävallan esimerkkiä tässä asiassa ja on kehottanut jäsenvaltioita ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimiin, jotta voidaan edesauttaa juutalaisten kansalaisten ja juutalaisten uskonnollisten, opetus- ja kulttuuri-tilojen turvallisuuden varmistamista tiiviissä yhteistyössä ja vuoropuhelussa juutalaisyhteisöjen, kansalaisyhteiskunnan järjestöjen sekä syrjinnän vastaisten kansalaisjärjestöjen kanssa. Euroopan parlamentti on erikseen jäsenvaltioita nimittämään kansallisia antisemitismin torjumisesta vastaavia koordinaattoreita. Euroopan parlamentti on kannustanut samaisessa dokumentissa kansallisten ja alueellisten parlamenttien jäseniä ja poliittisia johtajia tuomitsemaan järjestelmällisesti ja julkisesti antisemitistiset lausunnot ja osallistumaan väitteiden kumoamiseen ja vaihtoehtoisen viestin välittämiseen ja perustamaan antisemitismiä torjuvia puoluerajat ylittäviä parlamentaaraisia ryhmiä tämän toiminnan vahvistamiseksi kautta koko poliittisen kentän.

Suomi ei ole ottanut lainsäädännössään käyttöön antisemitismin määritelmää eikä ole soveltanut sitä, jotta voitaisiin tukea oikeus- ja lainvalvontaviranomaisia niiden pyrkimyksissä tunnistaa antisemitistisiä hyökkäyksiä ja asettaa niistä syytteeseen tehokkaammin ja vaikutta-

vammin. Suomi ei ole myöskään nimittänyt kansallista antisemitismin torjumisesta vastaavaa koordinaattoria. Suomessa ei, muutaman kansanedustajan poikkeusta lukuun ottamatta, ole kansallisten ja alueellisten parlamenttien jäseniä ja poliittisia johtajia tuominnut järjestelmällisesti ja julkisesti antisemitistiset lausunnot eivätkä ole osallistuneet väitteiden kuomoamiseen ja vaihtoehtoisen viestin välittämiseen. Suomessa ei ole perustettu antisemitismiä torjuvia puoluerajat ylittäviä parlamentaarisia ryhmiä tämän toiminnan vahvistamiseksi kautta koko poliittisen kentän.

Vihapuhe ja vihapuheen torjunta käytännössä nykypäivän Suomessa, esimerkki ja kysymyksiä

- Suomen Juutalaisten Seurakuntien Keskusneuvosto teki elokuussa 2012 tutkintapyyntöä Magneettimedia-nimisestä lehden antisemiittisestä sisällöstä Oulun poliisille, joka päätti siirtää asian valtakunnansyyttäjälle.
- Valtakunnansyyttäjä nosti syytteen ja asia käsiteltiin Ylivieska-Raahen käräjäoikeudessa 21.10.2013. Käräjäoikeus tuomitsi ilmaisjakelulehti Magneettimedian päätoimittajana toimineen Kärkkäisen 90 päiväsakkoon. Tuomio tuli kiihottamisesta kansanryhmää vastaan. Lisäksi lehteä julkaissut tavarataloyhtiö J. Kärkkäinen Oy tuomittiin 45 000 euron yhteisösakkoon. Kärkkäinen valittiin tuomiosta. Myös syyttäjä valittiin ja vaati tuomion koventamista ehdolliseksi vankeudeksi.
- Rovaniemen hovioikeus antoi päätöksen asiasta 17.10.2014. Tuomio pysyi muuttumattomana voimassa. Kärkkäinen haki valituslupaa KKO:lta.
- KKO ei päätöksessään 25.5.2015 antanut valituslupaa.
- Prosessi oli siis kestänyt melkein kolme vuotta ja koko tänä aikana Magneettimedia jatkoi ilmestymistään pitkälle samansisältöisenä sekä paperi että nettiversiona. Paperiversio lakkasi ilmestymästä jossain vaiheessa. (Yle uutiset).
- Jossain vaiheessa 2014/2015 lehden päätoimittaja ja julkaisija vaihtui, mutta sisältö ja nimi pysyi samana ja Kärkkäinen pysyi taustalla. (Yle uutiset).
- Nettiversio jatkaa edelleen ilmestymistään ja sen sisältö on edelleen juutalaisvastainen. Esimerkiksi David Duken artikkeleita julkaistaan vanhaan tahtiin. (Tutkintapyyntö 2012).
- Uusimpana tekeleenä oli koko maan laajuinen KauppaSuomi-lehti, jota julkaisee J. Kärkkäinen Oy. Lehti on tavarataloketju Kärkkäisen asiakaslehti ja sen kokonaispainos on satoja tuhansia. Lehden huhtikuun 2018 numerossa oli artikkeli "Kouluista tehtiin poliittisia aivopesukeskuksia - ketkä ovat syyllisiä". Yksi syyllisistä oli nimeltä mainittu suomenjuutalainen professori ja muutkin juutalaiset pedagogit olivat lehden mukaan pääosassa tässä kansainvälisessä salaliitossa, joka "tuhoaa Suomen koulujärjestelmän".
- Helposti on edelleen löydettävissä yli 2000 vihakirjoitusta juutalaisia vastaan netissä suomeksi.

1) onko viranomaisilla riittävät valmiudet tunnistaa antisemitismia, varsinkin kun sitä ei ole lainsäädännössä määritelty?

2) vaatiiko toimenpiteitten käynnistäminen aina uuden tutkintapyyntöä tekemisen, eli eikö viranomainen voi olla oma-aloitteinen näin selvässä tapauksessa?

3) Voiko prosessia nopeuttaa tai voiko sen aikana ryhtyä ko toimintaa rajoittaviin toimenpiteisiin kun on kyse kiihottamisesta kansanryhmää vastaan, josta voi olla kohtalokkaita seurauksia?

Omantunnon- ja uskonnonvapaus (2, 18 ja 26 artiklat)

Eläinten teurastamista koskevien säädösten valossa; toimenpiteitä, joihin on ryhtytty sen varmistamiseksi, että uskonnolliset vähemmistöt voivat saada elintarvikkeita, jotka vastaavat heidän uskontoon perustuvia ruokavaliorajoituksiaan, ei ole tehty. Päinvastoin, edellisen hallituksen esityksessä ehdotettiin säädettäväksi laki eläinten hyvinvoinnista, jolla korvattaisiin nykyinen eläinsuojelulaki. Esityksessä yritettiin kieltää verenlaskun aloittaminen ennen kuin eläin on tainnutettu tai lopetettu kyseisen eläinlajin tainnutukseen tai lopetukseen soveltuvalla menetelmällä. Nykyisessä laissa sallitaan uskonnollisista syistä noudatettava erityinen teurastustapa, jossa verenlasku aloitetaan tainnuttamisen kanssa samanaikaisesti. Jatkossa teurastettava eläin olisi aina ollut tainnutettava ennen teurastuksen aloittamista. Hallituksen esityksessä uskonnolliset vähemmistöt olisi asetettu eriarvoiseen asemaan uskontonsa nojalla, ja samalla hyväksytyt erilaisia eläimille kärsimystä aiheuttavia toimenpiteitä edelleen, kuten metsästys etc, jotka on perusteltavissa ainoastaan kulttuurisilla syillä.

Juutalaisen uskonnon määräysten mukainen teurastustapa *shechita* ja ravinnon puhtautta (kosher) koskevat määräykset ovat juutalaisuudessa erittäin keskeisiä ja uskonnollisesti juutalaisia sitovia. Eläinten hyvään kohteluun ja hyvinvointiin tähtääviä määräyksiä on runsaasti juutalaisessa uskonnossa ja shechitan eli juutalaisen teurastustavan tavoitteena on nimenomaan eläimen lopettaminen tavalla, joka tuottaa eläimelle mahdollisimman vähän tuskaa ja kärsimystä. Siten eläimen vahingoittaminen, tainnutus ennen verenlaskua, on ehdottoman kiellettyä juutalaisen uskonnon teurastusta koskevissa määräyksissä. Shechita on todettu lukuisissa tieteellisissä selvityksissä vähintään yhtä nopeaksi ja tuskattomaksi teurastusmenetelmäksi kuin esimerkiksi pulttipistoolitainnutus yhdistettynä verenlaskuun. (Esim. S. D. Rosen: *Physiological insights into Shechita*, *The Veterinary Record*, June 12, 2004).

Koska käytössä olevat tainnutusmenetelmät kuten pulttipistoolitainnutus tuhoavat osan eläimen aivoista, tällaisen menetelmän käyttö ei ole millään muotoa eläimelle humaani teurastustapa ja sotii juutalaisuudessa eläimille kohdistettavaa vahingoittumattomuuden periaatetta vastaan. Ei ole olemassa myöskään selkeää näyttöä siitä, että esimerkiksi pulttipistoolitainnutus olisi kivuttomampi menetelmä kuin juutalaisuudessa noudatettava tehokas ja nopea teurastustapa, joten pulttipistoolitainnutusta on pidettävä arveluttavana menetelmänä juutalaisen uskonnon eläinsuojelumääräysten kannalta.

Oikeaoppisesti suoritettussa Shechitassa verenlaskun ja tiedottomuuden välinen aika lampailla vaihtelee välillä 2-5 sekuntia ja 7-20 sekuntia naudalla. Tämä ero selittyy erilaisesta aivoverenkierrosta naudoilla, lampailla ja vuohilla (Levinger 2004; Grandin & Regenstein 1994; Grandin 2014; Rosen 2004). Eräät asiantuntijat viittaavat huomattavasti nopeampiin aikoihin tajuttomuuden saavuttamisessa seurauksena nopeasta (0,3-2,4 sekunnissa) tapahtuvasta verenpaineen laskusta (verenpaine laskee 20% normaaliarvosta) aivoissa, kun Shechitassa oikea ja vasen yhteinen päänvaltimo

(*arteria carotis communis dextra/sinestra*) katkaistaan samanaikaisesti (Levinger 2004).

Grandin (Grandin & Regenstein 1994; Grandin 1994)) on todennut amerikkalaisissa teurastamoissa suorittamissaan Shechitaan liittyvissä tutkimuksissa 3000

nautaeläimen osalta, että eläimet eivät reagoineet Shechitaan, kuin ainoastaan hetkellä, jolloin veitsen terä kosketti ennen viiltoa kaulan alueen ihoa (ennen viiltoa). Tämä säpsähdyks oli huomattavasti vähäisempää kuin mitä on eläimen reagointi korvamerkin asennuksen yhteydessä totuttu havainnoimaan. Viillon yhteydessä ja sen jälkeen ei eläinten reagointia havaittu. Lisäksi, vastaavaa verenlaskuun liittyvää reagoimattomuutta ovat muutkin tutkijat todenneet (Candotti&Diegoli 2009; Bager et al 1992).

Raportit UK:sta (Fowler, 2009) kertovat, että lampaiden tainnutus epäonnistuu keskimäärin 12-14% (sähköinen tainnutus), noin 5 % (2,6-6,6%) naudoilla (tainnutuspistooli) ja jopa 36% sikojen tainnutuksista epäonnistuu (sähköinen tainnutus). Tämä tarkoittaa Suomessa, että 281. 000 teurastetusta nautaeläimestä (<http://stat.luke.fi/lihantuotanto>) arviolta 14.000 naudnan tainnutus epäonnistuu teurastuksessa ja jolloin tainnutus-verenlasku viivästyy merkittävästi aiheuttaen kärsimystä eläimelle keskimäärin 105 sekunnilla (viivästykseseen viittaus on SANCO tutkimuksesta 2015). Tämä huomioiden, uskonnollisin syin motivoitu teurastustapa on erittäin humaani verrattuna tainnutukseen perustuvaan. EFSA:n (2014) mukaan siipikarjan sähköllä tapahtuvassa vesitainnutuksessa epäonnistumiset tainnutuksessa on suuri ongelma, mutta tästä huolimatta asiaan ei olla puututtu Euroopan Unionissa.

Metsästys

Metsästystapahtumassa on kyseessä luonnoneläinten lopettaminen ampumalla, heti tappavia rautoja tai ansalankoja käyttäen. Metsästyksessä eläimiä ei tainnuteta, ne ammutaan kontrolloimattomissa olosuhteissa niiden paetessa. Erityisesti vesilintujen metsästyksessä merkittävä osa ammutuista linnuista päättyy haavoiksi luontoon. Metsästykseseen liittyvässä kriittisessä keskustelussa tiedostetaan runsas haavoittuneiden eläinten määrä, mutta yhdessäkään jäsenvaltiossa ei ole koskaan aloitettu toimenpiteisiin metsästyksen kieltämiseksi eläinsuojelullisilla syillä.

Metsästyksen tarpeellisuutta perustellaan nimenomaan kulttuurisilla positiivisilla arvoilla Euroopassa: ”metsästys tarjoaa merkittävää sosiaalista, kulttuurista, taloudellista ja luontoon liittyviä elämyksiä metsästäjille eri Euroopan alueilla. Eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1099/2009 on todettu metsästyksestä: *Metsästys- tai virkistyskalastustoimintaa harjoitetaan tilanteissa, joissa lopetus tapahtuu hyvin erilaisissa olosuhteissa kuin tuotantoeläinten lopetus, ja metsästystä säädellään erityislainsäädännöllä. Sen vuoksi metsästyksen tai virkistyskalastuksen aikana tapahtuvan lopetuksen jättäminen tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle on tarkoituksenmukaista.*

Tämän perusteella voidaan todeta, että eläinten kärsiminen metsästyksen yhteydessä tiedostetaan hyvin, mutta tämä oikeus on laillisesti varmistettu kulttuurillisten syiden perusteella. Samaa erivapautta ei haluta myöntää uskonnollisten syidenperusteella vaikka syyt ovat hyvin samankaltaiset.

Espanjan ja Portugalissa järjestettävät härkätaistelut katsotaan kuuluvan vahvasti kulttuurilliseen perimään ja täten nämä tapahtumat on jätetty huomioimatta neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1099/2009, koska niillä ei ole katsottu olevan vaikutusta eläinperäisten tuotteiden markkinointiin: *”Lisäksi kulttuuriperinteisiin liittyy peritty, vakiintunut tai totuttu ajattelu-, toiminta- tai käyttäytymismalli, johon sisältyy ajatus jostakin edeltävien sukupolvien välittämästä tai heiltä saadusta. Perinteet auttavat ylläpitämään kestäviä sosiaalisia siteitä sukupolvien välillä. Jos tällainen toiminta ei vaikuta eläinperäisten tuotteiden markkinoihin eikä sen päämääränä ole tuotanto, tällaisten tapahtumien aikana suoritettava eläinten lopeuksen jättäminen tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle on tarkoituksenmukaista”.*

Ehdotuksessa uudeksi eläinsuojelulaiksi piilikin tätä taustaa vasten vahva kulttuurisubjektiiivisuus. Laissa oli vahvasti aistittavissa, että teollisuuden ja massatuotannon edut polkevat eläinten oikeudet alleen koska aihe koetaan vaikeaksi. Eläinten metsästämiseen ei haluta puuttua eikä myöskään rapujen elävältä keittämiseen, koska ne vaikeat asiat koskevat kaikkia, mutta vähemmistöjä koskettaa vain tainnutusasiaa halutaan suitsia kun se nyt valitettavasti koskee vain vähemmistöjä.

Hallituksen esitys oli voimassaolevan EU-asetuksen vastainen siinä, että se erikseen kielsi uskonnollisen teurastustavan mukaan tehdyn eläinten lopettamisen. EU-asetuksessa on erikseen annettu mahdollisuus säätää kansallisella tasolla, mutta se koskee yleensä eläinsuojeluun liittyviä asioita, eikä koske erivapautta liittyen uskonnolliseen teurastustapaan. Maa- ja metsätalousministeriön tulkinta asetuksesta on valitettavan virheellinen. Voimassa oleva EU-asetus nimenomaan ja erityisesti painottaen mahdollistaa uskonnollisille vähemmistöille mahdollisuuden omaan teurastustapaan. Tämä taas johtuu vuonna 2000 tehdystä ihmisoikeustuomioistuimen päätöksestä. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on todennut päätöksessään *Cha'are Shalom Ve Tsedek v. France* rituaaliteurastuksen kuuluvan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 9 artiklan suojan piiriin. Siten Suomen em. ehdotettu lainsäädäntö rikkoo myös mm. uskonnonvapauslakia.

Uskonnollisten vähemmistöjen oikeus omaan teurastustapaansa

Direktiivillä 93/119/EY ”säädettiin tainnutusta koskevasta poikkeuksesta teurastamossa tapahtuvan uskonnollisen teurastuksen yhteydessä. Koska jäsenvaltioiden erilaisista olosuhteista johtuen uskonnolliseen teurastukseen liittyvät yhteisön säännökset on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä eri tavoin ja koska kansallisissa säännöissä otetaan huomioon näkökohtia, jotka menevät tämän asetuksen tarkoitusta pidemmälle, on tärkeitä, että ennen teurastusta tapahtuvaa eläinten tainnutusta koskeva poikkeus säilytetään niin, että kullekin jäsenvaltiolle jätetään kuitenkin tietty määrä toimivaltaa. Näin ollen tässä asetuksessa kunnioitetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan 10 artiklassa vahvistettua uskonnon vapautta ja oikeutta tunnustaa uskontoa tai vakaumusta jumalanpalveluksissa, opettamalla, hartaudentarjoituksissa ja uskonnollisin menoin”.

Yhteenveto

Juutalaisten uskonnon mukaisessa teurastuksessa, joka perustuu juutalaiseen uskonnolliseen lakiin, huomioidaan eläimen hyvinvointi ja kärsimysten minimoiminen. Tieteellistä vertailevaa tutkimusta, Shechita vs tainnutus ennen verenlas-

kua, on runsaasti saatavilla, mutta tästä huolimatta lainsäätäjät ovat mitä ilmeisimmin kadottaneet objektiivisuutensa ja vaikuttaa siltä, että juutalaisten teurastustapaan liittyvä kritiikki perustuu pitkälti selektiiviseen kirjallisuuden hyödyntämiseen ja poliittiseen tahtotilaan. Samanaikaisesti ei ole ryhdytty toimenpiteisiin suurempien eläinsuojelullisten ongelmakohtien, kuten tainnutuskäytäntöjen tiukentamiseen (epäonnistuneet tainnutukset ja pitkittynyt eläimen lopetus), kulttuurisesti puolustettavien ja eläimille kärsimystä aiheuttavien tapojen kuten esim. metsästyksen merkittävään rajoittamiseen tai lopettamiseen.

Edellä mainittujen seikkojen valossa on selvää, että hallituksen tulee mahdollistaa juutalainen teurastustapa kokonaisuudessaan päinvastoin kuin nykytilanteessa. Muu ei ole puolustettavissa; ei edes tieteellisen näytön perusteella. Lisäksi edellisen hallituksen esitys sorti juutalaisten uskonnollisia oikeuksia, myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen vuoden 2000 päätöksen nojalla.

Lopuksi toteamme vielä uudestaan, että hallituksen esitys tulkitsi väärin direktiiviä 113/91/EY. Asetuksen selvänä tahtotilana on nimenomaan mahdollistaa ja kunnioittaa Euroopan unionin perusoikeuskirjan 10 artiklassa vahvistettua uskonnon vapautta ja oikeutta tunnustaa uskontoa tai vakaumusta jumalanpalveluksissa, opettamalla, hartaudenharjoituksissa ja uskonnollisin menoin. Koska kansallisissa säännöissä otetaan huomioon näkökohtia, jotka menevät asetuksen tarkoitusta pidemmälle, asetus nostaa erikseen esille sen, että ennen teurastusta tapahtuvaa eläinten tainnutusta koskeva poikkeus tulee säilyttää. Tätä taustaa vasten hallituksen tulee muuttaa olemassa olevaa lakia edellä mainitun mukaiseksi.